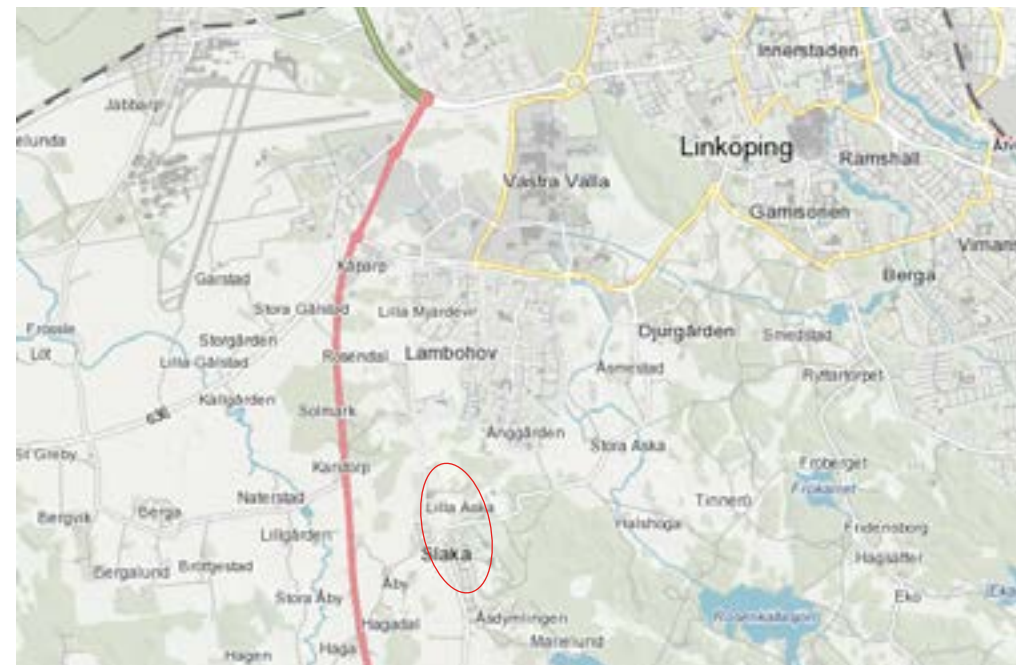

Översiktlig landskapsanalys Slaka

Syfte och avgränsning

I samband med påbörjat detaljplanearbete för två planer i Slaka har en översiktlig landskapsanalys genomförts för att tydliggöra vilka landskapselement, strukturer och samband som är viktiga att bevara och utveckla vid en eventuell komplettering. Utgångspunkten för analysen har primärt ett landskapsbildsperspektiv där bland annat kultur- och naturmiljö utgör en viktig grund för upplevelsen och förståelsen av landskapet. Analysen är på en övergripande nivå och behandlar bara de övergripande strukturerna, ställning tas ej till bevarandet av enskilda byggnader.

Analysen är förutsättningslös, det vill säga att analysen inte tar ställning till något speciellt förslag till förändring men geografisk avgränsning för analysen utgörs av de delar av fastigheterna Slaka 2:1 mfl och Häradsjorden 1:1 som ingår i pågående detaljplanearbete inklusive närliggande miljöer.

Planområden, Slaka 2:1 mfl och Häradsjorden 1:1

Området i ett större sammanhang

Området präglas av Slakaåsen som höjer sig över omgivande landskap och som långt tillbaka i tiden har fungerat som kommunikationsled och plats för bosättning. Årsringar av historiska lämningar finns i området och berättar om platsens olika epoker och byns framväxt.

Utmärkande för området är den äldre bymiljön, kyrkbyn, med 1700-talskyrkan, prästgården och tre generationer av skolhus. Byn karaktäriseras av gamla uppvuxna träd som bland annat ramar in gaturummet och tydliggör fastighetsgränser och ger byn en tydlig gräns mot det omgärdande öppna landskapet. Sydost om bykärnan finns en gammal häradstingsplats, en domarring, en samt ett järnåldersgravfält. Höjden söder om väg 708 har en gång i tiden utgjort galgbacke.

Under andra hälften av 1900-talet byggdes flera nya bostadsområden i anslutning till Gamla Kalmarvägen och byn fick en mer utdragen och diffus avgränsning. Öster om samhället byggdes och anlades även Lilla Aska griftegård.

Kartan visar övergripande siktstråk, utmärkande områden, landmärken och karaktären på rumsliga avgränsningar av större öppna landskapsrum. Vegetationsmässigt kan nämnas att tall är relativt vanligt förekommande och syns särskilt både intill Gamla Kalmarvägen och på åsens rygg.

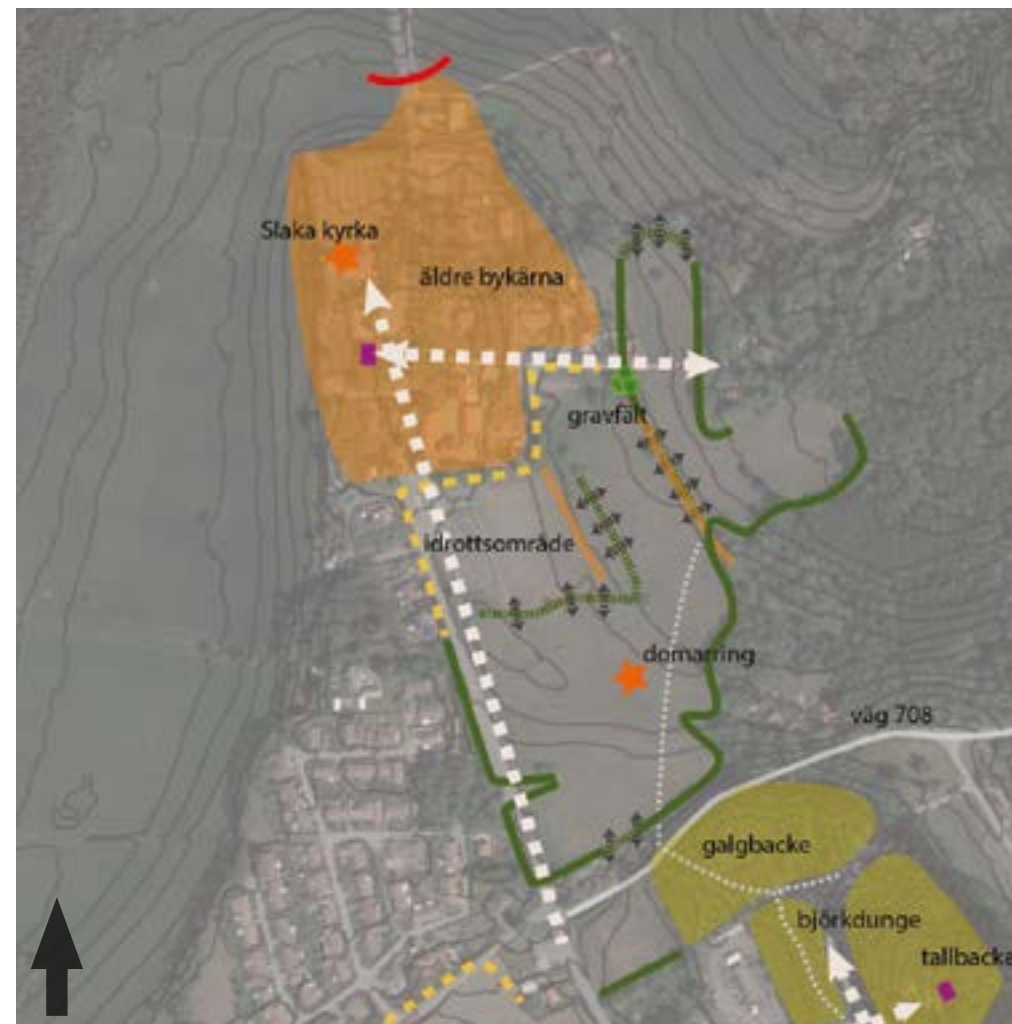

Domarringen och bymiljön

Den äldre bykärnan gränsar idag i söder till idrottsområdet och ängs- och åkermark. Bebyggelsen har idag en tydlig inramning av häckar och uppvuxna träd som utgör en tydlig gräns och fond mot angränsande landskapsrum i söder. Det öppna landskapsrummet består av åkermarken tillsammans med idrottsområdet och avgränsas av bebyggelse eller av vegetation. På grund av nivåskillnader och ett par träd som skärmar av kan även, beroende på var man står, det större rummet runt domarringen och idrottsområdet upplevas som flera mindre rum.

Flera upptrampade stigar vittnar om att området används frekvent.

Domarringen är belägen i södra delen av åkermarken. Idag är domarringen inte så framträdande, mycket beroende på att det bitvis både i landskapsrummet och i dess yttre gräns är röriga miljöer som kräver uppmärksamhet. De röriga sekvenserna utgörs av en brokig bebyggelsemiljö men också av idrottsområdet. De lugna miljöerna består av stora uppvuxna landskapsträd och tät bryn som ramar in och ger ett lugnare intryck.

Inriktning

Åkermarken öster om bykärnan bevaras för att sätta byn i ett sammanhang liksom siktlinjen längs bygatan mot fondbyggnaden inne i byn.

Nivåskillnaden mellan åkrarna utgör ett naturligt rekreativt stråk och bör bevaras liksom körsbärslunden nordost om gravfältet. Lunden utgör gräns mellan bebyggelsen och åkern och kan vara en viktig lekmiljö.

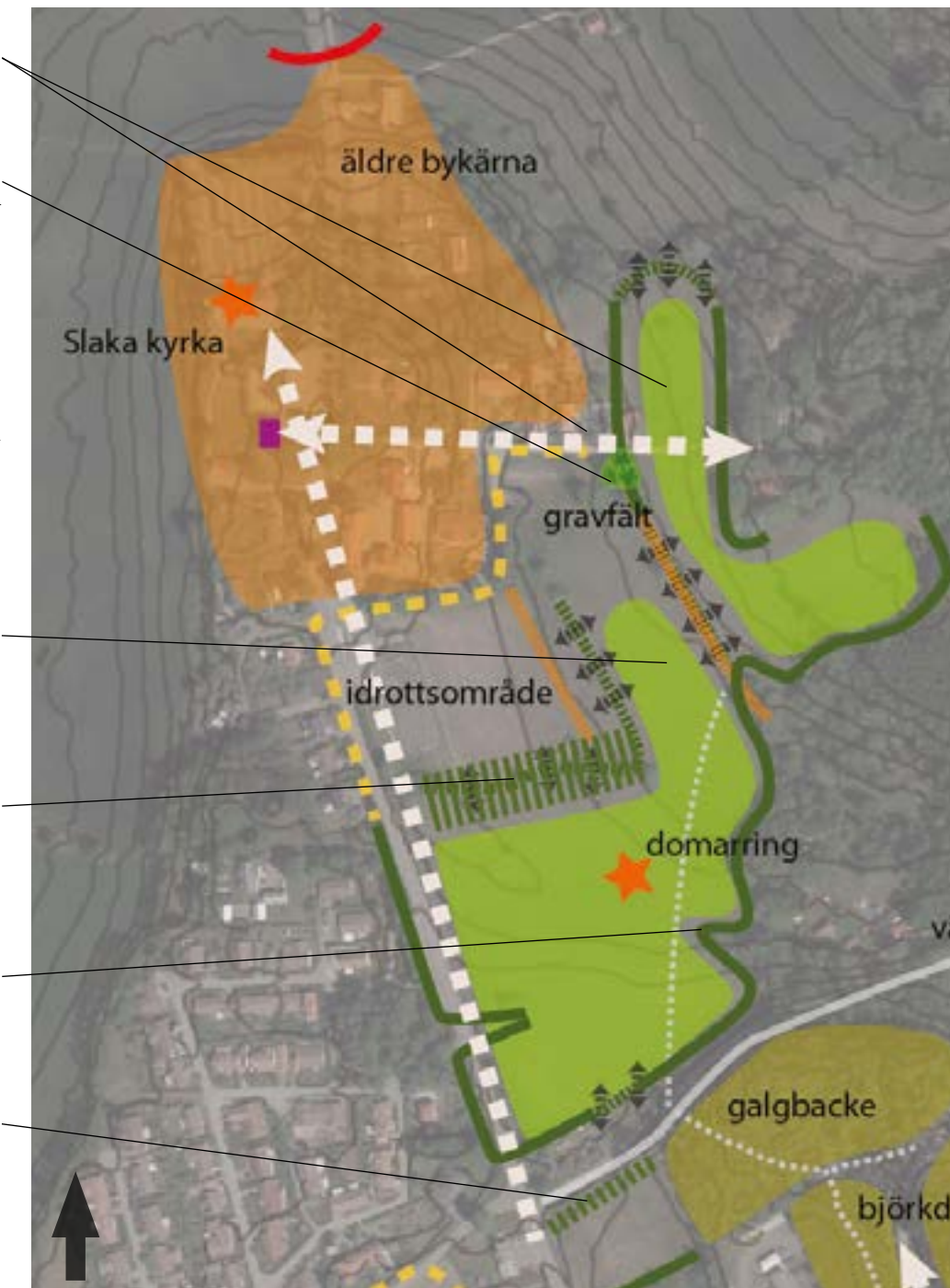
Domarringen kräver både rymd och en lugn inramning för att komma till sin rätt. För att uppnå detta är det viktigt att eventuell tillkommande bebyggelse håller ett respektavstånd till domarringen. Bebyggelsen bör anpassas i skala för att inte bli för dominerande och även för att passa in med befintlig bebyggelsemiljö. Det innebär att idrottsområdet delvis kan byggas som en utveckling av befintlig skolmiljö. Det krävs dock en distans till föreslagen grön ridå mot domarringen och att skalan anpassas till befintlig skolmiljö. Bebyggelsen behöver, likt idag, även en ram av vegetation runt sig.

De grönmarkerade områdena behålls öppna för att behålla förståelsen för den äldre bymiljön och landskapsrummet men också för att skapa ett pampigare rum och en lugnare upplevelse runt domarringen.

Ny vegetationsridå mellan domarringen och idrottsområdet skapas (grönstreckad linje) för att skärma av både idrottsområdet och bakomvarande bebyggelse mot domarringen. Vegetationsridån behöver vara ett flerskiktat bryn med stora landskapsträd och ett tydligt buskskikt som effektivt skapar en grön inramning.

Avgränsningen av rummet behöver vara vegetation som skärmar av bebyggelse och andra installationer. Det innebär att befintliga gröna bryn (heldragna gröna linjer) bibehålls och vårdas.

Av samma anledning krävs även en vegetationsridå strax söder om väg 708 om markanvändningen på ytan söder om vägen förändras.

Häradsjorden

Bebyggelsen i området består av ett torp från 1700-talet som representerar den torpbebyggelse som kan kopplas till Slaka sockencentrum och en f.d. vägstation ursprungligen uppförd av Hanekinds härads vägkassa, senare kompletterad och förvaltd av Vägverket. Torpet omgärdas av en liten torpträdgård. Vägstationen består av tre byggnader: ett garage, en maskinhall samt en sand- och saltlada.

Strax öster om den gamla vägstationen, öster om vägen är en äldre byggnad belägen med en tydlig siktlinje ner mot det öppna landskapet.

Vegetationen utgörs i norr av den gamla galgbacken med uppvuxna lönnar och tallar. Här syns tydliga spår av stigar och spår av lek i form av flera kojor som tyder på att områden används. Även björkplanteringen öster om väganläggningen genomkorsas av stigar. Björkdungen utgör också en ridå mot vägen och är viktig för att skapa en lugn miljö längs vägen men också för siktstråket från griftegården. Även tallbacken öster om vägen har en liknande funktion men berättar också om åsen och landskapets topografi.

I söder kantas fastigheten av en rad med äldre björkar som förstärker siktlinjen från den äldre bebyggelsen i tallbacken, ut mot det öppna landskapet.

- nivåskillnad
- antydning till vegetationsridå/rumsavgränsning
- brokig yttre avgränsning av landskapsrummet
- vegetation som yttre visuell gräns av landskapsrummet

Inriktning

Lilamarkerade områden utgör miljöer som helt eller delvis är känsliga för förändring.

Galgbackens uppvuxna miljö är viktig att bevara både ur ett rekreativt- och ett kulturhistoriskt perspektiv.

Björkplanteringen har en viktig funktion som ridå och avskärmning mellan bebyggelse och griftegårdsmiljö men skulle kunna minskas ner och ändå bibehålla samma avskärmande funktion och som del i promenadstråk.

Björkraden är viktig som struktur för att stärka riktningen och siktlinjen från byggnaden mot landskapet och för att definiera de olika bebyggelseområdena. Träden i sig kan behöva bytas ut om det krävs för t.ex. byggnation eller ålder.

Torpsträdgården kan vara en tillgång som en grön miljö och skulle kunna vara en del i en framtida ny struktur. Tomtens yttre gräns är också ett strukturellt element som berättar om områdets historia.

Tillkommer bebyggelse mellan torpträdgården och väg 708 behövs en vegetationsridå som avskärmar bebyggelsen från domarringen.

Generella inriktningar

Slaka har idag en relativt utdragen bebyggelsestruktur utan tydliga entréer, framför allt från söder. Söder om bykärnan, på den östra sidan om Gamla Kalmarvägen ansluter bebyggelsen till stora delar mot vägen men på den västra sidan möter vägen bitvis det storskaliga jordbrukslandskapet. För att bland annat skapa en mer tydligt sammanhållen ort kan bebyggelsekompletteringar göras. I Översiktsplan för landsbygden och småorterna finns områden utpekade som lämpar sig för bebyggelsekomplettering.

Utöver dessa skulle även området mellan Gamla Kalmarvägen och Häradsvägen kunna bebyggas. Det skulle skapa en tydlighet med en kontinuerlig bebyggelsestruktur på Gamla Kalmarvägen östra sida vilket även skulle ge en starkare kontrast mot det öppna landskapsrummet väster om vägen och i vid domarringen. Likt i den äldre bykärnan, skulle byggelse i anslutning till vägen även tona ner karaktären av storskalig landsväg.

Invid domarringen, på sträckan mellan väg 708 och den gamla bykärnan, skulle eventuellt en trädrad mellan väg och cykelbana kunna skapa samma effekt, att tona ner landsvägskaraktären. Träd bör väljas som även fortsatt medger bibehållen siktlinje mot kyrkan.

